

FAKİRLİK VE HASTALIK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

*إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يُقْتَلُ صَبْرًا فَلَا تَحْضُرُوا مَكَانَهُ
فَلَعَلَّهُ يُقْتَلُ ظُلْمًا*

فَتَنْزِلُ السَّخْطَةَ فَتُصِيبُكُمْ

(ابن سعید طب. عن خرشة)

RE. 47/4 (Izâ raeytümü'r-racule yuktelü

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

sabran, felâ tahdurû mekânehû, feinnehû leallahû yuktelü zulmen, feyenzilü's-sehatu feyusîbüküm.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve ahirette bizlere nasib ve müyesser olsun... Rabbimiz cennetiyle, cemâliyle cümlemizi, cümlenizi müşerref eylesin...

Dinimizin direği Peygamber Efendimiz'in sünneti olduğundan, Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet, bir buket takdim etmeden, okumadan önce, başta Peygamber SAS Hazretleri'nin ruh-u pâkine hediye olsun diye ve sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ve bilhassa Efendimiz'in mânevî vârisleri, halifeleri, ümmetin eminleri, imamları, önderleri sâdât u meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, mürşidîn-i kâmilînimizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen kendisinden feyz aldığımız hocamız, şeyhimiz Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'ne kadar turuk-u aliyyelerimizden güzerân eylemiş olan sâdât ve meşayih-i kiramın, halifelerinin ve ihvân-ı tarikatımızın ruhlarına;

Ahirete göçmüş olan annelerimizin, babalarımızın, ninelerimizin, dedelerimizin, ecdâd ü cedât ü akrabâ ü taallukâtımızın, ahbâb-ı yârânımızın; bu beldeleri fethetip cihad eyleyip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mübarek ruhları için;

Cümle hayrât ü hasenât sahiplerinin ruhu için ve hâsseten beldemizin medâr-ı iftihârı Yuşa AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî ve sair sahâbe-i kirâmın (*rıdvanu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtının, cümle evliyaullahın ruhları için;

Hâsseten okuduğumuz kitabı cem ve te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendimiz'in ruhu için ve bu hadîsi şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan ravilerin ve hadis alimlerinin, fakihlerin, müfessirlerin, muhaddislerin ruhları için;

Ve sair mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimât kardeşlerimize de dereceleri üzere Rabbimiz lütfeylesin, kabirleri nur dolsun, makamları âlâ olsun, dereceleri yüksek olsun; Allah-u Teâlâ Hazretleri onları da bizleri de rahmetine mazhar eylesin diye;

Biz yaşayan mü'minlere tevfikini refik eylesin. Yolunda dâim, zikrinde kâim eylesin, kulluğunu güzel yapalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kul olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyup, onların ruhlarına bağışlayıp, himmetlerini talep eyleyip öyle başlayalım, buyurun!

.....

a. Zulmedilen Yerde Durmayın!

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdis* kitabının 47. sayfasında, bugün başladığımız hadis 4. hadîs-i şerîf. Aşağı doğru okuyabildiğimiz kadar okuyacağız.

İbn-i Sa'd'ın ve Taberânî'nin Harşe ibn-i Hâris

RA'dan rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Özel bir konu. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:¹

إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ يُقْتَلُ صَبْرًا، فَلَا تَحْضُرُوا مَكَانَهُ؛
فَلَعَلَّهُ يُقْتَلُ ظُلْمًا،

فَتَنْزِلُ السَّخْطَةَ، فَتُصِيبُكُمْ

(ابن سعد، طب. عن خرشة)

RE. 47/4 (*İzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran, felâ tahdurû mekânehû; feinnehû leallahû yuktelü zulmen, feyenzilü's-sehatu, feyusîbüküm.*)

(*İzâ raeytümü'r-racule yuktelü sabran*) “Bir kimsenin tutulup katledildiğini görürseniz, (*felâ tahdurû mekânehû*) onun olduğu mekânda bulunmayınız. (*Feinnehû leallahû yuktelü zulmen*) Çünkü belki o zulmen öldürülmüştür de (*feyenzilü's-sehatu*) Allah'ın gazabı, kızgınlığı oraya inip orayı helâk edecektir, (*feyusîbüküm*) size de isabet edebilir onun için orada bulunmayın.”

Sabran öldürülmek demek, eli ayağı ve sairesi bağlanıp, yemek, su verilmeyip öyle öldürülmek. Yani çok birden vursan, öldürsen, kessen assan kısa bir zaman olacak ama böyle uzun bir işkence oluyor. Öldürmek zaten Allah'ın haram

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.218, no:4181; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.VII, s.501; Harşe ibn-i Hâris RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.393, no:13387; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.183, no:2009.

kıldığı bir şey:

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ

(الإسراء: ٣٣)

(*Ve lâ taktülü'n-nefse'lletî harama'llàhu illâ bi'l-hakkı*) “Kıyas yoluyla, hak ettiği zaman, şer'an câiz olduğu zaman hariç cana kıymak yoktur.” (İsrâ, 17/33)

Büyük günahlardan birisi adam öldürmek. Bir de zulmen ve işkenceyle öldürmek zalimliğin katmerlisi oluyor ve Allah'ın azabının şiddetle gelmesine sebep olan bir olay oluyor, geleceğine işaret oluyor. Onun için öyle bir insanın, o şekilde öldürüldüğü bir yerde durmayın diyor.

Peygamber Efendimiz'in başka hadîs-i şerîfleri vardır ki mesela Şam'a doğru, Medîne-i Münevvere'den Dımaşk tarafına, Suriye tarafına kervanla veyahut askerî seferle ihvanıyla, ashâbıyla seyahat etmiş. Eski kavimlerin, Semud kavminin helâk olduğu vadiye, yerlere gelince [*Medâin-i Sâlih*] oradan durmayı hızlı geçmeyi tavsiye ediyor. Allah'ın gazabının tecelli ettiği yer olduğu için. Hatta bunun bir sembolü de, hacda Safâ ile Merve arasında say' edilirken, iki yeşil direk arasında vadinin ortasında oradan hızlı geçiliyor, koşarak:

رَبِّ اغْفِرْ وَاَرْحَمْ، وَاَعْفُ وَتَكْرَّمْ، وَتَجَاوَزْ عَمَّا
تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ

الأَكْرَمُ

(*Rabbi'ğfir ve'rham, va'fü ve tekerrem, ve tecâvez ammâ ta'lem inneke ta'lemü mâ lâ na'lem, inneke ente'llahü'l-eazzü'l-ekrem*)
[Yâ Rabbi, bize merhamet et, affet ve ikram eyle! Allah'ım, bizim bilmediklerimizi de sen bilirsin, sana mâlûm olan bütün günahlarımızı affeyle... Allah'ım, sen en aziz ve en kerîmsin!] diye dua ederek, mağfiredilene geçiliyor.

Demek ki, esas itibariyle müslüman zulmetmeyecek, zalim olmayacak, haksızlık, gadir yapmayacak, kimsenin canını yakmayacak, kalbini yıkmayacak, kimseyi üzmeyecek, kimsenin âhını almayacak, bedduasına uğramamaya dikkat edecek. Böyle biz zalime yardımcı olmayacak, böyle bir zalimin yanında olmayacak, böyle bir zulmün işlendiği yerde bile durmayacak.

İslâm'ın güzelliğine bakın! Yani işi nerelerden nasıl tutup nasıl götürdüğünü ve insanları nasıl güzel ahlâka ve iyiliklere teşvik ettiğini, kötülüklerden nasıl men eylediğini buradan anlayın ki, içki yasak oluyor, içkinin başkasına taşınması bile yasak oluyor, hamal bile taşıyamıyor. Neden?

“—Bunun içinde içki var taşıyamam!”

Allah'ın haram kıldığı bir şey, taşınması bile haram oluyor. Ne kadar güzel!

Riba, faiz haram, katipleri bile memnû oluyor, katiplik yapamam, yazamam. Yapamıyor, şahitlik bile yapamıyor şahitleri de memnû. Yani böyle, işte falanca filancadan para almış

şu kadar faizle şu kadar zaman sonra verecek, iki şahit lâzım.

Şahitlik de yapamam katiplik de yapamam. Yani zulmün hiçbir noktasında hiçbir parçasına destek olmuyor, altına girmiyor aksine zulme karşı çıkıyor. Zalim sultanın karşısında hakkı söylemek, en büyük cihad oluyor.

“—Hakkın söylenmesi gereken yerde söylemeyip de susan dilsiz şeytandır.” buyurmuş Efendimiz, hakaret etmiştir.

Hakkın söylenmesi gereken yerde söylemiyor susuyor, hem şeytan, hem de dilsiz şeytan... Neden dilsiz?

Dili var ama söylemedi, şeytan durumuna düştü. Çünkü hakkı söylemesi, yapmayın böyle demesi lazım!

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde:

“—Müslüman adam kabre konulacak. Kabre konulacak ama kabire girer girmez ateşten bir topuz, bir tokmak yiyecek kafasına, kabrin için duman ve ateş dolacak.”

Tabii melekler kabrin içinde, muazzam bir azaba başlamış oluyor, kabrin içi duman ve ateş... Adam diyecek ki:

“—Yahu bir yanlışlık olmasın! Ben Allah'ın mü'min kuluyum, bana niye vuruyorsunuz, ben Allah'a inanıyordum!”

“—Evet, sen Allah'a inanıyordun ama bir yerden geçiyordun, zalimler bir mazluma orada zulmediyorlardı, sen oradan geçtin, onlara mâni olmadın. Zulme mâni olmadın. Zulme

mâni olmadığı için bu topuz, bu ateşten tokmak kafana ondan vuruluyor.” diye orada böyle söylenecek.

Allah bizi adaletli insanlar eylesin, merhametli insanlar eylesin; zalim etmesin...

Muhterem kardeşlerim!

Zulmün çok çeşidi var. Bazen kocalar zalim olur kadıncıklara, hatuncuklara hayatı zehir zindan ederler, burnundan getirirler. Geçen gün birisi vardı bir gazetede yazıyor, kravatla kocasının boynunu sıkmış öldürmüş diye gazeteler yazıyor. Yani ne, ne heveslerle evlendiler, yuva kurdular, gelinlik giydiler, düğün yaptılar, işler nereye vardı.

Neden oluyor? Kötü huylan oluyor. Bu kötü huylan ne kadar büyük zararlar çıkıyor. Bu kötü huylardan nasıl kurtulacağız? Yok mu bunun bir devası, çaresi, yolu, metodu, kötü huylardan kurtulmanın yolu?

Kötü huylardan kurtulmanın yolu tasavvuf, başka çaresi yok.

Kötü huylar nelerdir bilecek, iyi huylar nelerdir bilecek. Kendisinde kötü huylar varsa, bunların tedavileri nelerdir bilecek. Bilen insana teslim olacak, bilen insanın tavsiyesine uyacak; o kötü huylardan kurtulacak.

İyi huylar insanı Allah'ın sevgili kulu yapar, cennete girmesine sebep olur. Kötü huylar insanı dünyada da ahirette de mahveder. Dünyada hayatını zindan eder, yuvasını yıkar, hapislere sokar, idam sehпасına götürür;

ahirette de cehennemini dibini boylatır.

Onun için, bu kötü huyları temizlemek lazım. Bu zalim nefsi, nefsi-i emmâreyi terbiye etmek lazım. Farzların başında gelen, en başında gelen farz, nefsi terbiye etmektir. Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا. وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

(الشمس: ۱۰-۹)

(*Kad eflaha men zekkâhâ. Ve kad hâbe men dessâhâ.*) “Kim nefsin terbiye ederse felah bulur, terbiye edemeyen de helâk olur.” (Şems, 91/9-10)

Emrediliyor, işaret ediliyor, nefsin terbiyesi lazım ama hepsinin, her şeyin önünde, bütün farzların hepsinin evvelinde gelen bir farzdır. Neden?

İnsan nefsin terbiye edip olgun, kâmil, ahlaklı, dürüst, halim selim, adaletli, cömert iyi bir insan olursa; hem kendisi rahat ediyor hem etrafı ondan istifade ediyor, rahat ediyor. Kendisi kötü olursa, hayatı zehir oluyor; kendisi stresli oluyor, sinirli oluyor, asabi oluyor, huysuz oluyor, uykusuz oluyor.

Gangasterler genç yaşta şeker hastalığına tutulurlarmış. Neden?

Asabî, belinde tabanca, iki tarafında iki tane tabanca...

“—Acaba hasmım beni köşede öldürür mü?”

Geceleyin bir çıt duysa, hemen kalkar

tabancasına sarılır. Stresli bir hayat. Yani kendisi dünyada rahat etmiyor, çevresi rahat etmiyor, kabirde rahat etmiyor, ahirette de cehenneme gidiyor. O halde kötü huylardan kurtulmak lazım”

Birisi yaşamış, çok cebbarlık, zorbalık yapmış, ölmüş. Şairin birisi hakkında şiir yazmış, hatırımda kaldı;

*Ne kendi eyledi rahat, ne halka verdi huzur;
Yıkıldı gitti cihandan, dayansın ehl-i kubûr.*

Ne kendisi eylemiş rahat, ne de insanlara huzur vermiş. Artık kabirdeki, mezarlıktaki insanlar dayansınlar bunun cevrine cefasına... Kabirde başlayacak azabı basacak feryadı:

“—Ah, vah! Etmeyin, yapmayın!”

Kabirde azap görecektir, etraftaki kabirdekiler de tabii onun o bağirtısından da rahatsız olurlarmış. Onun için, müslüman kabriyle gayrimüslim kabri ayrı yerde olmazdı. Asrî mezarlık, hepsi harman... Asrî mezarlıklarda herkes harman halinde gömülüyor.

Mezarlığın asrîsi mi olur, yani kravat mı takıyor, dürüst mü giyiniyor, lacivert elbise mi giyiyor? Smokin mi giyiyor? Mezarlığın asrîsi ne?

Asrîsi kafadaki değişiklik, yani mü'min kâfir ayırmadan hepsini aynı yere tıkıyor, azap görenle cennetlik yan yana. E onun bağırması bunun rahatsız eder, onun kabirde azap görmesi bunu üzer. Eskiler ayırmışlar şimdi de ayrılması gerekiyor tabii.

Allah bizi zalim etmesin, zulme de uğratmasın.

SAS Efendimiz evden çıkarken, kapıdan giderken böyle dua ederdi:

“—Yâ Rabbi! Zulmetmekten ve zulme uğramaktan sana sığınırım. Zulmetmekten de zulme uğramaktan da sana sığınırım. Cahillik yapmaktan da bir cahilliğe mâruz kalmaktan da sana sığınırım.” diye dua ederdi, öyle çıkardı.

Zulüm çok fena! İşte misallerini Balkanlar’da, Kafkasya’da gâvur diyarlarında görüyorsunuz. Tarihte okuyorduk da Sırlar bize bu hayvanlığın, hunharlığın, canavarlığın her asırda mevcut olduğunu gösterdi.

Allah bizi şevketten, izzetten, kuvvetten, satvetten mahrum etmesin...

Yani insan böyle şeylerden bir mahrum kaldı mı, müslümanın etrafta o kadar çok düşmanı var ki böyle parçalamaya hazır

sırtlanlar, aslanlar, kargalar, akbabalar, hayvanlar, maddî mânevî insan sûretinde, hayvan sîretinde çeşit çeşit canavarlar vardır.

Allah bizi zalimlerin pençesine düşürmesin...
Kimsenin karşısında hor ve zelil etmesin...
Kimsenin karşısında mağlup ve mahcub etmesin...
Dünyada da ahirette de aziz eylesin, makbul eylesin...

b. Ashabıma Sövene Lânet Olsun!

İkinci hadîs-i şerîfe, yani sayfanın beşincisi hadisine geçelim.

Abdullah ibn-i Ömer RA’dan Tirmizî rivayet

etmiş. Efendimiz SAS buyuruyor ki:²

إِذَا رَأَيْتُمُ الَّذِينَ يَسُبُّونَ أَصْحَابِي، فَقُولُوا: لَعْنَةُ
اللَّهِ عَلَى شَرِّكُمْ

(ت. عن ابن عمر)

RE. 47/5 (*Izâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî, fekûlû: La'netu'llâhi alâ şerricküm.*)

(*Izâ raeytümü'llezîne yesübbûne ashâbî*)
“Benim ashabıma sövenleri görürseniz, (*fekûlû: La'netu'llâhi alâ şerricküm*) onlara: ‘Allah’ın lâneti sizin en şerlinizin üzerine, başına olsun!’ deyin!”

Muhterem kardeşlerim!

Allah’ın iyi kulları var kötü kulları var; biliyoruz, görüyoruz, tanıyoruz, okuyoruz fakat bu dünyanın, Allah’ın hikmeti, kurulduğu zamandan beri çok kere iyi insanların kadr ü kıymeti bilinmemiştir, çok kere ters durumlar olmuştur, ciğeri beş para etmez insanlar yüksek mevkilerdedir, çok faziletli kâmil insanlar ayak altındadır. Allah’ın en sevmediği şerli, melun insanlar böyle itibar görür, Allah’ın çok sevdiği Allah’ın sevgili kulları da kıyıda köşede itilip kakılır. Böyle şeyler oluyor, acayip. Allah’ın

² Tirmizî, *Sünen*, c.XII, s.366, no:3801; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.190, no:8366; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1022; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIII, s.195, no:7173; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XII, s.326; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XI, s.532, no:32484; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.179, no:2003.

imtihan dünyası olduğundan böyle garip şeyleri görürsünüz, duyarsınız,

Kur'ân-ı Kerîm'de de vardır. Nasıl peygamberler o azgın kavimlere vazifeli olarak gönderildiği zaman, o kavimler nasıl onlara karşı çıkmışlar, nasıl alay etmişler! Yanından geçerken alay etmişler, Allah'ın peygamberleriyle dalga geçmişler! Nuh AS gemi yapıyor, yanından geçerken alay ediyorlar, dalga geçiyorlar;

“—Ne yapacaksın bu gemiyi, bu karada bu geminin işi ne?”

Görürsünüz, ne olacağını göreceksiniz ama gemi yapılırken alay ediyorlar.

كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلٌُّ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ

(هود: ۳۸)

(*Küllemâ merre aleyhi meleün min kavmihi sahirû minhü*) “Kavminden ileri gelenler ise, yanına her uğradıkça onunla alay ediyorlardı.” (Hûd, 11/38)

Dalga geçiyorlar, yani maskaraya alıyorlardı.

Allah'ın iyi kullarının kıymetinin bilinmediği çok olur, kötü kulları da, ciğeri beş para etmez insanlar da bakarsın izzette itibarda, el üstünde, baş üstünde, o toplantı senin bu toplantı benim, düğünlerde, eğlencelerde ve sairelerde baş köşelerde, sahnelerde filan böyle şeyler olabiliyor.

Peygamberler insanların en yüksekleri, Allah'ın vazifelendirdiği, seçtiği kimseler.

Peygamberlerin etrafında da onların ashâbı var; onlar da mübarek evliyâ, Allah'ın sevgili kulları.

Peygamber Efendimiz'in ashâbı da öyle... Onlar hakkında buyrulmuş ki:³

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ، بِأَيِّهِمْ إِقْتَدَيْتُمْ، إِهْتَدَيْتُمْ

(ق. والديلمي عن ابن عباس؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashâbî ke'n-nücûmi*) “Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Biyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*) Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız, hidayet bulursunuz.”

Peygamber Efendimiz'in ashâbının her birisi yıldızlar gibi, hangisini örnek alsın insan doğru yolu bulur. Hangisinin sözünü tutsa, yolundan gitse hidayete erer.

Fakat bu ashâb-ı kirâmın bazısına düşman olanlar çıkmış, eza cefa edenler, iftira edenler, karşı gelenler, sövenler çıkmış. Sebbetmek sövmek demek. Sebbediyor, açıyor ağzını yumuyor gözünü, aleyhinde kötü kötü laflar söylüyor. Yani Allah'ın sevgili kullarına böyle dil uzatanlar çıkmış.

Ne olur bunların sonu?

“—Kim benim evliyamdan, sevgili kullarımdan bir kimseye düşmanlık ederse, benimle savaş ilan etmiş.” diyor Allah!

³ İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA'dan. *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

Yani ben onunla savaş açarım, bu savaşa o sebep olmuş olur buyuruyor hadîs-i kudsîde... Onun için aslında (*El-hubbu fi'llâh, ve'l-buğzu fi'llâh*) [Allah için sevmek, Allah için buğz etmek] vardır. Allah'ın kullarını, Allah'ın sevgili kullarını Allah için sevecek insan; Allah'ın sevmediği kullara Allah için buğz edecek. Yani Müslümanın ahab-ı kirâmı sevmesi lazım!

Harem-i Şerîf'e gittim, Safa Merve arasında sa'y edeceğim. Sakallı adamın birisi geldi, bana nereli olduğumu sordu; Türk olduğumu söyledim. Mezhebimi sordu; Hanefi mezhebindenim dedim. Açtı ağzını yumdu gözünü, Harem-i Şerîf'te İmâm-ı Âzam Ebû Hanîfe aleyhinde konuşmaya başladı. Aleyhinde konuşacak başka insan kalmadı mı?

Var böyle kimseler, tarih kitaplarında da çıkmış böyle adamlar... Böyle çeşitli fırak-ı dâlle, böyle sapık fırkalar olmuş.

Dün akşam bir hacı kardeşimiz diyor ki:

“—Ben birisi hakkında bana ne söyleseler söylesinler hemen kapılmam ona... Dinlerim şöyle bir, kendim bir ölçerim, kendi bilgilerimle bir tartarım.” diyor.

Böyle yapmak hepimize Kur'ân-ı Kerîm'in emridir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا
أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ

نَادِمِينَ

(الحجرات:٦)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) “Ey iman edenler! (*În câeküm fâsikun bi-nebein fetebeyyenû*) Fâsıkın birisi, günahkârın birisi size bir haber getirirse, birisinin aleyhinde bir söz getirirse, ‘Bu haber doğru mu, yanlış mı?’ diye bir araştırın! (*En tûsîbû kavmen bicehâletin fetûsbi-hû al âmâ fealtüm nâdimîn*) Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz.” (Hucurât, 49/6)

Falanca adam fenaymış, vay Allah şöyle etsin böyle etsin! Ama fena değil...

Bir misalini anlatayım zamanımızdan. Adamın birisi, Diyanet İşleri Başkanlığı’na, diyelim ki 30 sene önce gelmiş. O zamanın filanca şehir müftüsünü kötülemiş, demiş:

“—Falanca şehrin müftüsü berbat bir adam, Allah şöyle yapsın, böyle etsin!”

Müftü efendiyi kötülemiş, çok aleyhinde şeyler söylemiş. Diyanet İşleri Başkanlığı’nda da onu dinleyenlerden birisi anlatıyor bana, böyle bir kötüledi diyor. Biz de o öyle kötüleyince, onun sözünü doğru sandık diyor.

“—Vah vah, tüh tüh, yazık yazık!” demişler. Yani, “Din adamı böyle mi olmalı, şu müftü efendinin yaptığına bak!” filan demişler, ayıplamışlar böyle müftü efendiyi.

“—Gece oldu. Yatsı namazını kıldım, seccademe oturdum tesbihimi çektim, vazifelerimi bitirdim, abdestli olarak yattım.”

Bana anlatıyor, Diyanette o zaman yüksek mevkide, bir dairenin başında olan şahıs

anlatıyor bana. Yani eski bir olay, şehir adını söylemiyorum ama biliyorum. Şahıs adını söylemiyorum ama biliyorum. Yani mühim olan şahıslar değil olay gerçek.

“—Yattım, rüyamda Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretleri’ni gördüm.” diyor. Ankara’nın meşhur, cennet mekân Rh.A, Hacı Bayrâm-ı Velî’si. “Böyle tıknaz vücutlu, güçlü kuvvetli, abdest alacak gibi kollarını sıvamış, sakalı şöyle yuvarlak, yüzü yuvarlak, güneşten yanmış.” diyor. Mübarek ovada ihvanıyla filan buğday biçermiş, bir mübarek insan.

“Onu gördüm rüyada.” diyor. “Takunyalı, abdest almaya hazırlanıyor gibi gördüm, sevindim.” “Tam kitaplarda yazdığı gibi —Hacı Bayrâm-ı Velî’yi öyle yazarlar kitaplarda— onu gördüm, yanına doğru gittim. O ara kaşlarını çattı Hacı Bayrâm-ı Velî; ‘O şehrin o müftüsü evliyaullahtandır!’ diye bağırdı.” diyor. Hacı Bayrâm-ı Velî, “Evliyaullahtandır!” diye bağırmış bu şahsa.

“Tabii öyle bir bağırdı ki rüyada sanki kulaklarım patlayacaktı.” diyor, “Uyandım hâlâ kulaklarım çınılıyordu.” diyor. Hâlâ kulaklarım çınılıyordu; “O müftü evliyaullahtandır!” diye bağırdı bana.

Ertesi gün gitmiş demiş ki:

“—Tövbeler tövbesi! Dün burada bir şeyler konuşuldu ben de birkaç laf ekledim ucuna, filanca müftüyü kötilediler ben de, vah vah, tüh tüh dedim, sözümü geri alıyorum.”

“—Hayrola, ne oldu? Bir gün önce öyle dedin bugün böyle diyorsun?”

“—Böyle bir rüya gördüm.” demiş.

Ötekiler de, biz de tevbe ettik demişler.

Şimdi merak içinde soruşturmaya başlamışlar, o müftü, Hacı Bayram müdafaa ettiğine göre, rüyada evliyaullah dediğine göre iyi bir insan, öteki adam da çok kötüledi, acaba işin aslı nedir filan diye o şehirden gelen birkaç kimseye sormuşlar:

“—Müftünüz çok kötü insanmış filan diye duyduk.”

“—Yok, ne demek!” demiş, “Melek gibi insandır. Melek gibi bir insan olduğu şuradan belli ki geceleyin ışığı sönmez mübareğin; ibadet eder, ilimle meşgul olur, mahalleli kendisine hayrandır, tatlı dillidir, güleç yüzlüdür, sevimlidir, cömerttir, derviştir, güzel ahlaklıdır. İftira etmişler, yalan söylemişler, yok öyle bir şeyin aslı esası!” demiş o öteki sordukları.

Tamam, Hacı Bayrâm-ı Velî'nin müdafaa ettiği gibi iyi bir insan olduğu anlaşıldı. Doğru insanlar söylediler, ötekisinin iftira olduğu anlaşıldı.

“Fakat merak ettim.” diyor, “Bu kadar evliyaullahın içinden o müftüyü niye Hacı Bayram müdafaa etti? Niye Bahaaddin Nakşibend Efendimiz yapmadı, niye Abdulkadir Geylânî Efendimiz çıkmadı mesela da veyahut Eşrefoğlu Rûmî Efendimiz çıkmadı da Hacı Bayram çıktı?”

“Onu da merak ettim karıştırdım, kurcaladım onu da buldum, müftü meğer Bayramiye Tarikatı'ndanmış.” diyor. Hacı Bayram'ın tarikatından olduğu için yani kaç asır sonra

gelen müridine yapılan

iftirayı hazmetmiyor mübarek, rüyada, iftirayı yapan değil de iftirayı dinleyen kişiyi uyarıyor. Dinlemek de doğru değil.

Muhterem kardeşlerim!

Bakın hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁴

إِذَا وَقَعَ فِي الرَّجُلِ وَأَنْتَ فِي مَلٍّ، فَكُنْ لِلرَّجُلِ
نَاصِرًا، وَلِلْقَوْمِ زَاجِرًا

أَوْقُمْ عَنْهُمْ

(ابن أبي الدنيا في ذم الغيبة عن أنس)

ME. 132 (*İzâ vukîa fi'r-racûli ve ente fî melein*)

“Sen bir cemaat içinde bulunurken, bir kimse hakkında gıybet edildiğini görürsen, (*fekün li'r-racûli nâsıran*) o kimse için yardımcı ol! (*Ve li'l-kavmi zâciren*) Cemaatı da ondan men etmeye çalış! Gıybet edenlerin karşısına çık, onları sustur! (*Ev kum anhüm*) Eğer onları engelleyemiyorsan, oradan kalk git!”

“—Susun bakayım, aleyhinde konuşmayın! O öyle değildir, olmaz öyle şey, gıybettir ayıptır günahtır!” diye adama destekçi ol, yardımcı ol; kavmi de engelleyici ol!” diyor.

⁴ İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'l-Gıybeh*, c.I, s.112, no:103; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.586, no:8028; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.141, no:2956.

“Engelleyemiyorsan, onların arasında artık durma!” diyor Peygamber Efendimiz. “Gıybet yapıldı ya orada, kalk, orada durma!” diyor. Bana çok tesir etmiş hadislerdendir.

Yani bir toplantıda bir insanın böyle sinirlenip, toplantıdaki insanları azarlayıp kalktığını hiç gördünüz mü?

Hiç görmediniz. Ama böyle gıybet yapılırken birisi kalksa, “Olmaz böyle şey!” dese, ikisi kalksa, üçü kalksa; millet gıybetten vazgeçer, herkes de rahat eder. Yani ne ölüler kurtuluyor bu gıybetten, iftiradan, ne diriler kurtuluyor. Ölmüş insanlara da iftira ediyorlar. Ölmüş, dünyasını değiştirmiş, tanımadığı adam; aleyhinde konuşuyor.

Birisi kalkmış, meselâ benim bildiğim burada, filanca kasabada Mehmed Zâhid Hocamız’ın aleyhinde konuşmuş.

“—Niye aleyhinde konuşmuş, tanır mı?”

Tanımaz. Yani onun yaşıtı değil, gördüğü bir insan değil.

Eh işte Allah bir insanı şeytana uydurmasın... Kendisi bir başka yere bağlı. İyi ama yani sen bir yere bağlısın diye öteki tarafları kötölemen gerekmez ki. Öteki tarafı da sev veya bilmiyorsan hiç olmazsa sus.

“—Bak, İslâm’da gıybet var mı?”

Yok. Gıybet, arkadan bir şey söylemek.

“—İftira var mı?”

O da yok. “—Suizan var mı?” O da yok.

“–Hüsnü zan var mı?” Var, sevap.

“–E yani niye sevaplı işi bırakıyorsun günahlı işi yapıyorsun?”

Muhterem kardeşlerim!

Onun için dün akşam da Eyüp’teki vaazda söyledim, çok hoşuma giden bir şiir var, diyor ki;

Dervişlik olaydı tac ile hırka; Alırdık biz dahi otuza kırka...

Dervişlik denilen şey böyle kavukla, cübbeyle, hırkayla olsaydı biz de giderdik çarşıdan o kavuğu alırdık, o hırkayı giyerdik; olduk Halvetî dervişi, olduk Mevlevî dervişi, olduk Kàdirî dervişi derdik.

Hırkayla, sikkeyle, takkeyle değildir. Ne iledir? Kalple ve güzel huyladır.

Tesbih çekiyor, iyi ama dili günah işliyor! Ya Allah’ın zikrini yaptığın bu dili gıybete niye bulaştırıyorsun, niye günaha bulaştırıyorsun? Bu gönlünü niye kötü huylarla kirletiyorsun, niye kötü huylardan temizlemiyorsun?

Dervişlik nedir?

Dervişlik ma’rifetullahtır, dervişlik güzel ahlâktır. Aslı bu! Yani üç beş tane tesbih çekmek değil ki dervişlik!

Adam elinde tesbih, tamam 100 defa *Estağfiru’llàh* deyince ben derviş oldum, uçacağım sanıyor. Sen ahlâkını düzelt, uçarsın da, kaçarsın da, gezersin de... Cihanı bir anda cvelan da edersin ama ahlâkını düzelt.

Ahlâk güzel olmayınca olmaz, kibirle olmaz, ücupla olmaz, gıybetle olmaz, cimrilikle olmaz, pintilikle olmaz, merhametsizlikle olmaz, hasetle olmaz, kinle olmaz! Bu huylar buradan temizlenecek, kalbi sâfi olacak, pak olacak! Pak olursa olur.

Büyüklerden biri:

“—Bir şişenin içine murdar şeyleri koysalar, ağzını kapatsalar, dışını yıkamakla şişe temiz olur mu?” diyor.

Olmaz. Ne olacak?

İçindeki murdarı dışarı çıkaracaksınız, içini 40 defa yıkayacaksınız. O içi yıkanmadan, dışının yıkanmasıyla temiz olmaz.

Onun için bizim, yani iyi müslümanlar olarak, münevver müslümanlar olarak, biraz dünyayı anlamış, ahireti anlamış, dini kavramış insanlar olarak şeklin yeterli olmadığını; şekil lazım, dış görünüş, zâhir lazım, ama bunun yeterli olmadığını; aslolanın bâtın güzelliği, iç güzelliği, kalp güzelliği, gönül güzelliği, ahlâk güzelliği olduğunu artık anlamamız lazım! Artık kötü huylara elveda dememiz lazım!

Kaç yıl geçti! Seneler oldu, derviş oldum seneler oldu yürüyoruz!

“—Benim oğlum *Binâ* okur döner döner yine okur.”

Yani *Binâ* diye bir kitap vardır. *Emsele-Binâ*, Arabî gramerinin ikinci kitabı. “Benim oğlum *Binâ* okur, döner döner yine okur.”

Demek ki dönüyor; yani *Binâ*’dan sonra *Maksud*,

İzhar ve saire serinin öteki ileri kitaplarına geçemiyor. *Binâ*'da dönüp duruyor.

Olmaz, o ahlâk güzelleşmeyince olmaz. Yani ilim de yeterli değil, ilim bazen kibir gurur verirse insana daha da fena oluyor. İlim lazım bir, ilmin kendisine verdiği kibirden, gururdan da kurtulmak lazım iki. Kurtulamazsa alim hiç eremez, hiç eremez?

Neden? Kötü huyları içinde tutuyor da ondan. Kötü huy içinde durdu mu ilimle olmaz.

Birisi okumuş biraz kitaplardan. Hocamız anlatırdı gülerek böyle kendi şivesiyle Rh.A. Kitaplardan çok okumuş ama ham... Bazen ayvalar filan böyle kocaman olur ama ısırırısın ısırılmaz, tıkız, tatlı değil ekşi, olmamış. Bazen de dışı çürük olur ama çok tatlı olur, güzel olur. Ham, karşısındakini tanımıyor.

Hocamız'a sormuş:

“—Nereye kadar okudunuz?”

Yani, “Sen az okudun, biliyorum az okuduğunu, medresede çok tahsil görmediğini. Nereye kadar okudun sen?” demek istemiş. Yani yüksek tahsilin yok, ilkokuldasın, orta okuldasın filan gibi ona tepeden şey yapıyor, kendisi yüksek daha yüksek diye.

O da mütevazi böyle;

“—*Maksûd*'a kadar okuduk efendim.” demiş.

Maksûd da *Binâ* gibi bir kitap ismi. “*Maksûd*'a kadar okuduk.” diye, belki oraya kadar okumuştur ama güzel huyundan dolayı ona evlialık dersi vermiş. *Maksud*'a kadar okuduk

demek yeterince okuduk, yani bir bakıma maksuda erdim demek. “Maksuda kadar okuduk efendim.” demiş.

Hocamız gülerek anlatırdı.

Yâni maksûda ermek lâzım; ermedikten sonra, eremedikçe olmaz. Bu noktaya çok dikkat etmeli.

Bunu, bu kadar sözü nereden anlattık?

Size bir laf gelince, her lafa inanmayın, gıybetle iftiraya aldırmayın! Kendiniz aklınızı, fehminizi, idrakınızı, dini bilginizi kullanın, ahlâkınızı güzel eyleyin!

Bak bu insanların öyle kötöleri var ki, peygamberlere dil uzatıyor. Hâşâ, sümme hâşâ, sümme hâşâ, sümme hâşâ Allah’a dil uzatanlar var. Bu insanlar içinde delinin delisi var, zır delisi var, hınzır delisi var. Zır delileri diye bir de hınzır delisi var, yani her çeşidi var. Allah’a dil uzatır, peygambere dil uzatır, evliyaya dil uzatır, sahabeye dil uzatır.

Ne yapacaksınız? Siz aklınızı başınıza toplayacaksınız.

Bir sürü meslek var, niye şerefsiz mesleklere gitmiyorsunuz, şerefli yollarda yürüyorsunuz? Seçme yapıyorsunuz. Onun gibi olacak.

Sahâbe-i kirâma sövenler var, öylelerini gördünüz mü; “Sizin şerrinize lanet!” diyeceksiniz.

Şerriküm demek, burada iki mânaya gelir. Yani, “Sizin ortaya attığınız şu şerri Allah kahreylesin.” mânasına; “Bu şer kalksın ortadan.” mânasına,

çünkü yaptıkları iş kötülük...

Bir de bu işi çıkartanlar vardır ötekiler de taklitçidir. Yani bu sözü söylemekten asıl murat yani eimme-i küfür, küfrün önderlerini kahretsin, ötekileri de ıslah etsin gibi olabilir.

c. Çok Methedenlerin Yüzüne Toprak Saçın!

Altıncı hadîs-i şerîfe geçiyoruz.

Bu da Buhârî'de ve diğer kaynaklarda Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de, Tirmizî'de, Ebû Davud'da filan var. Enes RA'dan ve İbn Ömer RA'dan rivayet edilmiş:⁵

---

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.94, no:5684; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.434, no:13589; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.225, no:4867; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.124, no:340; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.222, no:5414; İbnü'lCa'd, *Müsned*, c.I, s.482, no:3343; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no:812; İbn-i Ebî Şeybe, *Edeb*, c.I, s.45, no:37; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.13, no:12; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13289; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.187; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.106, no:5800; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.267; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.206, no:5323; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.5, no:23874; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.245, no:582; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.500, no:485; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.332, no:2107; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.231, no:299; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.41, no:146; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.158, no:1158; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.377; Mikdad ibni Esved RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.202, no:3977; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.319, no:6902; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.218, no:13290; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.219, no:13291; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.180; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.574, no:7961; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.185, no:2014.

إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ، فَاحْثُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ

حم. خد. م. د. ت. عن المقداد بن الأسود؛ طب. هب. عن ابن عمر؛ طب. عن ابن عمرو؛ الحاكم في (الكنى عن أنس)

RE. 47/6 (*İzâ raeytümü'l-meddâhîne, fa'hsû fî vücûhihimü'ttürâbe.*)

(*İzâ raeytümü'l-meddâhîne*) “Çok metheden insanları gördünüz mü, (*fa'hsû fî vücûhihimü't-türâbe*) onların yüzlerine toprak saçın, yerden toprak alın yüzlerine toprak saçın.”

Meddah, çok metheden.

Tabii Peygamber Efendimiz ne muratla söylediye, Allahu a'lem bunun birkaç mânası olabilir. Bir insanı yüzüne karşı methetmişler de Efendimiz, öyle yüzüne karşı kardeşini methetme diye yasaklamış. Çünkü, medih insanın nefsini kabartır, onun huyunu bozar, dengesini bozar.

Hakkı söylemeli, pek böyle yüzüne söylememeli. Arkasından methet, arkasından dua et. Öyle pek yüzüne karşı methetmek iyi değil. Hele hele bir de olmayan vasıflarla sıska adama; “Sen aslansın, kaplansın!” deyip de olmadık vasıflarla vasıflandırmak, o da yalandır, o da hiç doğru değildir.

Bazıları bu işi meslek edinmişlerdir överler, pohpohlarlar istifade ederler. Onun için mal ve mülk sahiplerinin imkân ve mevki ve makam sahiplerinin etrafında meddahlar türer onu överler; dalkavukluk yapmak diyoruz ona...

“—Evet efendim, münasıptir efendim, çok

haklısınız efendim, çok güzel düşündünüz efendim, aman efendim, harika bu fikir efendim!” bilmem ne filan adamı şaşırtırlar.

Şaşırtırlar, raydan çıkartırlar, yanlış yollara götürürler. Ekseriyetle böyle iş güç sahibi insanların, mevki makam sahibi insanların ve zenginlerin etrafında böyle onun malına, imkânlarına tamah edip ondan bir şeyler tırtıklamak, koparmak isteyen meddahlar bulunur. Bunlar makbul insan değil.

İyi insan, insana nasihat eden insandır. Yani samimi olan, hakkı söyleyen, hata yaptığı zaman da hatasını söyleyebilen insandır. Allah bir insanın iyiliğini murat ederse, ona bir hayırlı salih yardımcı nasib eder. Hayrı bilmezse bildirir, bilirse yapmasına yardımcı olur, unutmuşsa hatırlatır.

İyi insan ötekisinin dümen suyunda, “Evet efendim, tamam efendim, münasiptir efendim!” diyen değildir. İyi insan hakkı düşünüp söyleyip, yanlış yaptığı zaman da düzeltendir. Yanlış yaptığı zaman da nasihat edebilendir:

“—Yok bunu böyle doğru yapmadın. Şimdiye kadar güzel oldu da bundan sonrası yanlış oldu.” diyebilendir.

Lebid ibn-i Rebîa, Kureyş davet etmiş, kabilesinden gelmiş Mekke’de şiir okuyor. Kasidesi Kâbe’nin duvarına asılmış meşhur bir şair.

أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَّا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ

(*Elâ küllü şey'in mâ hale'llâhu bâtilü*) “Allah’tan başka her şey bilin ki boştur, kıymeti yoktur. Asıl mühim olan Allah-u Teâlâ Hazretlerinin rızasını kazanmaktır.” mânasına.

SAS Efendimiz de bu beyti methetmiş, güzel bir şiir.

Şimdi bunu böyle söylüyormuş. Etrafında müşrikler böyle zevkle dinliyorlar, büyük şair filan. Çünkü şiire devam ediyor, ne güzel söylüyor filan diye dinlerlerken, Osman ibn-i Maz’un RA:

“—Tamam, doğru...” demiş.

O da şöyle kenarda, “Bakalım bu adam ne söylüyor?” diye kenardan seyrediyor. Bu Müslüman, ötekiler henüz daha müslüman değiller, müşrikler etrafta. Şiirin birinci mısrasını söyleyince, “Tamam, doğru!” demiş. Şöyle bir irkilmiş şair Lebid.

Yani şiiri okurken doğru demek de sinirine dokunmuş biraz. Ondan sonra ikinci mısradaki:

كُلُّ نَعِيمٍ لَّا مَحَالَةَ زَائِلٌ

(*Küllü naîmin lâ mahâlete zâilü*) “Her nimet muhakkak ki yok olacak, zâil olacak, kaybolacak, elden çıkacak.” deyince, Osman ibni Maz’ûn:

“—Yok, şimdi doğru değil işte!” demiş, cennet nimeti bâki, (*hüm fîhâ hâlidûn*) Cennette mü’minler ebedî kalacaklar, onun için bu sözün tam doğru olmadı!” diye orada itirazı yapıştırmış.

Birincide haklısın demiş, ikincide itirazı yapıştırmış. Lebid henüz daha o sırada müslüman değil, İslâm'ı kabul etmemiş, böyle hatırlı bir kimse alışmamış da böyle itiraz yemeye. Yanındaki Kureyşlilere dönmüş:

“—Yahu, daha önce ben sizi ziyarete geldiğim zaman böyle ukalalıklar, böyle şeyler itirazlar olmuyordu, ne bu hal?” filan diye öyle sıkıntısını beyan etmiş.

Osman ibn-i Maz'ûn sahabe tabii, ötekisi henüz mü'min değil. Doğruya doğru eğriye eğri diyor, onu öyle durdurtmuyor, idare etmiyor.

O halde birisi sizi yüzünüze karşı methediyorsa, deyin ki:

“—Yapma kardeşim, teşekkür ediyorum. Estağfirullah, ben öyle değilim.” deyin.

Methetmek adamın mesleği olmuşsa, dalkavukluk mesleği ise, işiyse, onun o zaman yüzüne toprak serpmek lazım, ona yüz vermemek lazım!

“—Dalkavukluk yok, sus bakalım!” filan deyin!

Hatta öyle insanları sevmemek lazım, öyle insanları yanına almamak lazım. İnsanın etrafında kendisine hakkı dobra dobra söyleyecek insanlar bulunması lazım.

Bir mevki makam sahibi insan etrafında kendisine hakkı söyleyen insanları barındırmıyorsa, onun akıbeti felakettir. Doğruyu söyleyeni barındırıyorsa gelişmesi olabilir, tamam, iyi, güzel. Barındırmıyorsa sonu felakettir.

d. Gücünüz Yetmiyorsa Sabredin!

Yedinci hadîs-i şerîf;

Ebû Ümâme Hazretleri'nden Efendimiz'in bir tavsiyesi. Peygamber Efendimiz diyor ki:⁶

إِذَا رَأَيْتُمُ الْأَمْرَ لَا تَسْتَطِيعُونَ تَغْيِيرَهُ، فَاصْبِرُوا

، حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ

هُوَ الَّذِي يُغَيِّرُهُ

(عد. هب. عن أبي أمامة)

RE. 47/7 (*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîüne tağyîrehû, fa'sbirû hattâ yekûne'llahu hüve'llezî yüğayyiruhû.*)

(*İzâ raeytümü'l-emre lâ testatîüne tağyîrehû*)
“Değiştirmeye gücü yetmediğiniz bir olayla, bir işle karşılaştığınız zaman.” Düzeltmeye çalışıyorsunuz gücünüz yetmiyor. (*Fa'sbirû hattâ yekûne'llahu hüve'llezî yüğayyiruhû.*)
Allah o işi düzeltinceye kadar sabredin!”

Muhterem kardeşlerim!

Şimdi işler kolay olmuyor. Yani benim biraz yaşça büyük bir kardeşiniz olarak gördüğüm, işler birdenbire insanın muradınca, gönlünce

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.164, no:7685; Beyhakî, *Şu-abü'l-İman*, c.VII, s.149, no:9802; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.541, no:12174; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.381; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.71, no:5541; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.176, no:1997.

olmuyor. Mesela ben řu caminin içinde vaaz ederken, řuralar da ev idi, burası bahçe idi buralar da birkaç tane evler idi.

“–Yahu řu evleri satın alalım camiye katalım, burası büyük camidir cemaate yetmiyor, cemaati çok geliyor sevabı çok olur, alınırsa iyi olur.” filan diyordum. “Bak bende vereyim para!” diyordum, kendime para istemiyordum. “Hatta siz para vermeyin yani buranın icabında inşaatına demir gönderin, hatta işçi tutun çalıştırın parasını siz verin, mühim olan işi götürmektir.” filan diyordum. Bakıyorsun cemaatten hiç hareket yok gibi böyle üzülüyordum bir daha cemaate bir şey söylemeyeyim filan gibi kırılıyordum.

Birden hop diye olmuyor işler ama aradan seneler geçince orada dört tane, beş tane, altı tane ev vardı hepsi alındı. Harabeydi yıkıldı, camiye katıldı, cami yedi sekiz misli büyüdü. Demek ki sabır lazım.

M’mimin, iyi mü’minin vasıflarından bir tanesi de sabırdır, acele etmemektir, teenni ile hareket etmektir. Bir de bir işin olma zamanı vardır. Yani sen hemen olsun diye bir şeyi istiyorsun, ne kadar istiyorsan olmuyor. Demek ki kader fetva vermiyor, eh bekleyeceksin o zaman... Bakarsın bir zaman sonra inşaallah olur.

“–Sen çalıřmaya devam et, sabret, Allah onu deęiřtirinceye kadar.” diyor.

e. Yangında Tekbir Getirmek

Sekizinci hadîs-i şerîf;

İbn-i Asâkir'den ve diğer kaynaklardan gelmiş bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS buyurmuş ki:⁷

إِذَا رَأَيْتُمُ الْحَرِيقَ فَكَبِّرُوا، فَإِنَّ التَّكْبِيرَ يُطْفِئُهُ

(ابن السني، عد.كر. عن ابن عمرو)

RE. 47/8 (*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû, feinne't-tekbîra yutfihû*)

(*İzâ raeytümü'l-harîka fekebbirû*) “Yangını gördüğünüz zaman tekbir getirin, (*feinne't-tekbîra yutfihû*) çünkü tekbir onu söndürür.”

Tabii, doğrudan doğruya ağızımızdaki tekbir ile karşımızdaki ateş arasında bir yakın ilişki yok... Elimizde kova olsa, ateşin üzerine su döksek, eh su ateşi söndürür diyeceğiz ama burada duruyoruz *Allahu ekber* diyoruz, öbür tarafta ateş var, söner mi sönmez mi?

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:⁸

⁷ İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.II, s.59, no:293; Taberânî, *Dua*, c.I, s.307, no:1002; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.384, no:995; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.VI, s.104, no:1430; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.151; İbn-i Asâkir, *Târihi Dimâşk*, c.LI, s.29; Amr ibn-i Şuayb babasından, dedesinden.

Cürçânî, *Târih-i Cürçân*, c.I, s.414, no:727; Deylemî, *Müsne-dü'l-Firdevs*, c.I, s.263, no:1019; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

⁸ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.VI, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ

(كر. عن نمير عن ابيه عن جده، ابو الشيخ عن ابي موسى مرسل)

RE. 207/12 (*Ed-duàu yeruddü'l-kadàe ba'de en yübrame*) “Dua etmek Allah’ın kararlaştırmış olan kudret-i irâdesini, takdirini bile değiştirir.”

Allah duanı kabul eder, o işi duana göre yapar.

Dua hastalığa şifa olur mu? Olur.

Bir arkadaşımız anlatıyor, Arafat’ta elimi açtım dua ediyorum, Hocamız eğildi kulağıma:

“—Abdulkadir burası duaların kabul olduğu yerdir.” dedi.

Ben de:

“—Yâ Rabbi! Burayı bana yedi defa ziyareti nasib et! Yedi defa ziyaret etmeden canımı alma!” dedim diyor.

“—El-hamdü lillâh, geçen sene yedinci ziyaretimi de yaptım, 72 yaşındayım.” diyor.

Allah duaları kabul eder. Amennâ ve saddaknâ ediyor, yani ne istiyorsak veriyor. Dua etmeyi teşvik etmiş duaları kabul ediyor.

Pekiye dua ile o iş arasında ne gibi ilişki var yani bir bağlantı var mı? Yok ama bağlantı Allah’ta... Allah’ın da her şeye gücü yeter, her şeye kadirdir:

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

(المائدة: ١٢٠)

(*Ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*) “O her şeye hakkıyla, tamamıyla kâdirdir.” (Mâide, 5/120)

Onun için insan kâinatın Hâlik'ı, sahibi, mutasarrıfı, Rabbi olan Allah'a iltica etti mi, her şeyi yapabilecek hale gelir. Neden? Allah'a dua eder Allah yapar.

Evliyaullahtan birisi yatıyor yatağına, namazı kılmış yatma zamanı gelmiş yatıyor. İçinde bir sıkıntı, bir şey var acayip, kalkıyor yataktan evin içinde dolaşüyor, içinde bir sıkıntı var olmuyor, cübbesini giyiyor kapıdan dışarıya çıkıyor. Geceleyin çıkıyor dışarıya yani içinde bir sıkıntı ona uyku uyutturmadı, evde tutmadı kapıdan dışarı çıkarttı.

Dışardan birisi diyor ki:

“—*Esselâmü aleyküm* ya filanca! Ne kadar saatten beri Rabbime seni dışarı çıkartması için dua ediyordum nihayet çıktın.” diyor.

Görüyor musun, adamın yatakta uykusu tutmuyor dışarı çıkartıyor. Kim çıkartıyor? Allah... Nasıl çıkartıyor?

Öbür kulu dua etmiş:

“—Yâ Rabbi! Şu kulun dışarı çıksın.” demiş o da onun sevgili kulu. Öyle çıkıyor işte öyle oluyor.

Şiblî isminde bir alim var evliyaullahtan, mutasavvıflardan diyor ki arkadaşına:

“—Bugün çok fena imtihan olduk ya!” diyor.

“—Ne oldu, anlat bakalım ne oldu?”

“—Evdeydim, içimden bir ses bana;

‘—Sen cimrisin... Cimrisin, sen cimrisin!’ diyordu. Ben de kendimi savunuyordum:

‘—Değilim ya, cimri değilim!’ filan.

‘—Yok cimrisin!’ ‘—Cimri değilim!’

‘—Cimrisin!’ filan derken kapı çalındı, halife bir kese para göndermiş.

‘—Al bu parayı, nereye sarf edersen sarf et. Sana gönderiyorum; ister fakire ver ister ihtiyacında kullan, ne yaparsan yap. İşte para senin emrinde...’

Hizmetçi verdi parayı, ben teşekkür ettim aldım. Aldığım bu parayla bir cömertlik yapayım dedim diyor. Parayı aldı ya, onlar para tutmaz yanlarında, harcarlar.

Fıkradan fıkraya geçiyorum, o evliyaullahtan Râbia-ı Adeviyye bir yumruğunu böyle yapmış, bir yumruğunu böyle yapmış yolda koşuyor. Hasan-ı Basrî de ona gördüğü yerde takılırmış, demiş ki;

“—Ey cennet hatunu! Böyle yumruklarını sıkmış nereye gidiyorsun?” Demiş ki;

“—Ya Hasen! Bu elimde bir dirhem var, bu elimde bir dirhem var. İkisini birbirinden ayırdım, bunlar bir araya geldi mi fitne çıkarırlar. Bu dirhemleri biriktirmeye gelmez, birikti mi bunlar hemen fitne çıkartırlar. Hemen birisine vermeye gidiyorum.” demiş. Onlar zaten para biriktirmezler.

Hikâyemize dönelim:

Para eline geçti, bir yere verecek. Çıkmış,

“Nereye vereyim, nereye vereyim?” diye etrafa bakınırken, bakmış ki orada bir yere bir adam oturmuş, berber adamı tıraş ediyor.

Şimdiki gibi böyle lüks berber salonları olacak değil ya! O zaman işte kenarda, kim bilir nasıl tıraş oluyordu, o devrin tıraş olma işlemi. Hacda görüyoruz, şeytan taşlama bitti mi hemen oracıkta cart curt, cart curt, cart curt kazıma işlemi, yerler saç doluyor böyle, bakıyorsun anında bitiriyorlar işi...

Orada tıraş olan adama bir bakmış ki, üstü yırtık pırtık, hırpani, berbat perişan filan bir adam berberde tıraş oluyor. Berber onu tıraş ediyor.

“—Hah şu fakire şu keseyi hediye edeyim, yani bu adama vereyim.” demiş.

“—*Selâmün aleyküm!*” demiş, parayı tıraş olana uzatmış.

Dikkat edin, tıraş olana veriyor. Tıraş olan hiç elini bile uzatmamış:

“—Parayı ustaya ver!” demiş.

Gayet ciddi, parayla hiç ilgisi yok. Hırpani kılıklı diye parayı ona vermek istiyor; o da, “Ben istemem, ustaya ver parayı!” diyor.

“—Efendi!” demiş, “Bu ustanın berberlik ücretinden çok fazla bir para...” demiş.

Yâni meselâ, berbere götürüp de insan beş milyon verir mi? Yirmi bin, 30 bin, 50 bin neyse bir rayici vardır bunun. Vermek isteyen şahıs, “Efendi bu berbere verilecek para değildir, çok paradır.” demek istiyor. Adam başını sallamış:

“—Sabahtan beri, ‘Sen cimrisin!’ demiyor muyum sana?” demiş. Bak nasıl gönülden gönüle şeyler oluyor. Yani, “Senin olmayan parayı birisine vereceksin, onda bile cimrilik yapıyorsun! Ona çok, buna az, bilmem ne... Bak sabahtan beri sana demedim mi?” diyor.

Şimdi biz Şeyh Murad tekkesini vakıflardan aldık, tamir ettirdik. Orada sohbet yapıyoruz, birisi telefon açtı:

“—Ben derviş Halim.”

“—Pekiyi, maşaallah, nasılsınız iyi misiniz, kimsiniz?

“—İşte ben orada kabri olan falanca zâtın dervişlerindenim, derviş Halim ben. Allah razı olsun orayı tamir ettirdiniz, ihyâ ettiniz, çok memnunuz. Hocamız nâmına, şeyhimiz nâmına teşekkür ederiz.” filan diyor.

“—Tanışalım!” dedik, orada buluştuk tanıştık, bana soruyor:

“—Bursa’da 90 yaşında bir zât vardı, bundan 30-40 sene önce, onu tanıdınız mı?

“—Yok tanımadım, bilmiyorum.” dedim.

O tanımış da, bir hatırasını anlattı:

“—Biz arkadaşlarla ziyaretine gidelim dedik.”

Arkadaşlarına demiş ki:

“—Durun ben ona bir telgraf çekeyim!”

Arkadaşları da:

“—Ya ne lüzumu var, şimdi kalkıp gideriz işte!” demişler.

“Sandılar ki, yani ben postaneye gideceğim de postaneden telgraf çekeceğim sandılar. Halbuki ben gönülden bir telgraf çekmeyi düşünmüştüm.” diyor. “Telgrafı çektim.” diyor. Postaneden değil buradan, telgrafı gönülden çekmiş.

Mübarek zâtın yanına vardık, kapıdan girer girmez bana elini uzattı; “Telgrafını aldım.” dedi diyor. Senin telgrafını aldım dedi diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu işler böyledir, misal olsun diye anlattım. Hani insanın içinde bir küfür damarı vardır, mü’minde öyle bir damarı vardır bazen debreşir. Şimdi hadisi okuyoruz buradan, adam kalbinden der ki:

“—Ya buradaki tekbirin oradaki ateşe ne faydası var?

“—Yâhu sen alemlerin Rabbinin, harıl harıl yanmış ateşe İbrahim AS’ı attıkları zaman, ateşin İbrahim AS’ı yakmadığını Kur’an’dan okumadın mı?”

“—Okudum.”

“—E ne diye debreştirip duruyorsun küfür damarını, bastırsana! Kur’an’da ben bunu böyle okudum Allah her şeye kadirdir de, geç!”

f. Fakirlik ve Hastalık İnsanı Safılaştırır

Dokuzuncu hadîs-i şerîf;

Deylemî *Müsnedü’l-Firdevs*’inde Hz. Ali RA Efendimiz’den rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ أَلَمَّ اللَّهُ بِهِ الْفُقْرَ وَالْمَرَضَ فَإِنَّ
اللَّهَ يُرِيدُ أَنْ يُصَافِيَهُ

(الديلمى عن على)

RE. 47/9 (*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llähü bihi'l-fakra, ve'lmarada, feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû.*)

(*İzâ raeytümü'l-abde elemma'llähü bihi'l-fakra, ve'l-marada*) “Bir kulu, Allah’ın ona fakirliği ve hastalığı başına musallat etmiş olarak görürsen.”

Adam fakir, adam hasta perişan, böyle başına fakirliği ve hastalığı musallat edilmiş, Allah musallat etmiş görürsen bir adamı anla ki; (*feinne'llàhe yurîdü en yüsaffiyehû*) “Allah onu sâfileştirmek istiyor da ondan... Günahlardan pak etmek istiyor, tertemiz etmek, sâfileştirmek istiyor.”

Maden maden ocağından çıkar, sonra saf maden hâline nasıl gelir? Ateşi altına yakarlar, eritirler cürufu cevheri ayrılır, cüruf üstten gider asıl cevher aşağıda saf olarak demirse demir, bakırsa bakır kalır. Yani eridikten sonra, ateşte yandıktan sonra oluyor.

Bir insanın da pişmesi, sâfileşmesi biraz sıkıntılarla olur. Yani ya malına bir zarar gelir,

⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.262, no:1015; Hz. Ali RA’dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.472, no:16602; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.184, no:2011.

ya sıhhatine bir zarar gelir, ya keyfine bir keder gelir, iftiraya uğrar...

Yusuf AS iftiraya uğradı. Yakup AS hasretliğe dũçâr oldu. Sen misin en çok Yusuf'unu seven, aldım Yusuf'u senden... Haydii, sevdiğinden ayrı kaldı. Yusuf AS ona dũçâr oldu, Mûsa AS ne sıkıntılara uğradı, İsa AS ne musibetlere uğradı, Peygamber Efendimiz ne sıkıntılar çekti, şehrinde duramadı da başka şehirlere hicret eyledi, İslâm'ı oralarda yaydı.

Böyle belâlar, musibetler, imtihanlar Allah'ın en sevgili kullarına en çok gelir. Ondan sonra sıralanır, derecelerine göre gelir, bunların hepsi kulun derecesini arttırır. Hastalık sevabını arttırır, fakirlik sevabını arttırır, böylece sâfileşir, Allah'ın melek gibi bir kulu olur.

Niye bu sefer bu vaazda hikayeler çok anlatılıyor, onu da anlatayım.

Allah'ın düşmanı kâfir, kıpkızıl kapkara bir herif-i nâşerif ölüyor. Ölmesi esnasında canı o mevsimde olmayan bir meyve istemiş. O diyarda o mevsimde bulunmayan bir meyveyi istemiş. Meselâ, diyelim ki Şubat'ta karpuz istemiş veya üzüm istemiş veya yaz başında ne bileyim kışın olacak bir şey istemiş veya o diyarda olmayan bir şey istemiş. Menkabeye göre hemen Allah CC meleklerine emretmiş, onu sağlamışlar getirmişler. O adam onu en son nefeste zıkkımlanmış, ondan sonra ölmüş.

Öbür yanda bir Allah'ın sevgili kulu, evliyaullahtan bir mübarek zât, son nefeste bir hararet basmış, bir hararet basmış dudakları

yapıyor böyle, kuru... Kolay değil can teslim etmek, ruh teslim etmek. O hararet içinde bir yudum su istemiş. Suyu getirelim diye gitmişler. Allah-u Teâlâ Hazretleri emretmiş, Azrail AS suyu içmeden canını almış.

Şimdi o zamanın peygamberi demiş ki:

“—Yâ Rabbi! Bu senin düşmanın azılı kâfir, olmadık bir istekte bulundu, ona verdin de bu senin sevgili kulun en son anda su istedi, onu bile içmeden canını aldın?”

Buyrulmuş ki:

“—Onu cehennemde bir aşağı dereceye daha indirmek istedim. Sâlih kulun da cennette derecesini bir derece daha yükseltmek istedim de ondan öyle yaptım.”

Onun için Allah'ın kanunlarını, ilahî kanunlarını insanlar anlayamaz. Yani bir insanın huyunu suyunu bilersen onun ne yapacağını, nasıl davranacağını az çok anlarsın ama Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin işlerinin esrârını evliyası bilir, ilm-i ledünne sahip olan bilir, sahip olmayan bile bilmiyor.

Musa AS boyuna Hızır AS'a itiraz etmiş:

“—Niye bunu böyle yaptın? Şöyle yapsaydın böyle yapsaydın?”

Hani soru sormayacaktı, neden sordu? İlm-i ledünnü bilmeyen işin esrarını anlayamaz; ama ilm-i ledünne vâkıf olan biliyor işin esrarını...

O bakımdan hastalık kötü bir şey tabii, sıhhat istiyoruz, hastalık istenmez, âfiyet istenir ama gelmişse bir hastalık insanı sâfileştirir.

Fakirlik iyi bir şey değil tabii, zor, ateşten bir gömlek, tahammül edilemez filan ama fakirin mertebesi, derecesi yüksek olur, zengininki daha şey olur. Lezzetlere gark olmuş insanın derecesi başka olur, lezzetlerden mahrum geçen insanın derecesi daha başka olur. Onun için işleri dış ölçülerle ölçmeyin. “—Falanca adam zengin demek ki mertebesi yüksek.”

Öyle bir şey yok.

“—Falanca adam fakir mertebesi aşağı...”

Öyle bir şey yok. Bazen çulların içinde, kulübelerde kimsenin bilmediği, saç baş bir dağınık insan Allah’ın büyük evliyası olur; ötekisi de Allah’ın sevmediği bir insan olur. Onun ölçüsü öyle zenginlik, para, pul, sıhhat filan değil...

g. Hanımların Saçlarını Deve Hörgücü Gibi Yapması

Sonuncu hadîs-i şerîfi okuyalım, onuncu ve sonuncu... Yani rakam on, dörtten başladık herhalde yedi tane oluyor.

Taberânî’den rivayet edilmiş bu hadîs-i şerîf. Hanımlarla ilgili, zamanımızla da ilgili, o zamanla da ilgili. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfde buyurmuş ki:¹⁰

إِذَا رَأَيْتُمُ اللَّاتِي أَلْقَيْنَ عَلَى رُؤُوسِهِنَّ، مِثْلَ أُسْنِمَةِ

¹⁰ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XXII, s.370, no:928; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.V, s.241, no:8613; Ebû Şukra RA’dan. *Câ-miü’l-Ehâdîs*, c.III, s.184, no:2012.

البُعْر، فَأَعْلِمُوهُنَّ

إِنَّهُ لَا تُقْبَلُ لَهُنَّ صَلَاةٌ

(طب. عن أبي شقرة)

RE. 47/10 (İzâ raeytümü'l-lâtî elkayne alâ ruûsihinne misle esnime'ti'l bu'ri, fea'limûhünne ennehû lâ tukbelü lehünne salâtün.)

“Başlarının üzerine develerin hörgüçleri gibi şeyler koyan kadınları gördüğünüz zaman, onlara bildirin ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri onların namazlarını kabul etmeyecek.”

Demek ki anlaşılan, o zamanın kadınları da başlarına şöyle hani peruk vesaire filan bilmem ne böyle bir şeyler yapıp herhalde başlarına deve hörgücü gibi bir şeyler yapıyorlardı anlaşılan. Ne yapıyorlarsa o doğru olmadığı için yani başlarını böyle deve hörgücü gibi kabartıp büyüten, kafalarına öyle bir şeyler koyan o kadınları gördünüz mü Allah onların namazlarını kabul etmeyeceğini onlara bildirin buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Kadınların hatalı işlerinden birisi süsleneceğiz diye yaptıkları bazı şeylerdir. Süsleneceğiz diye yaptığı bazı şeyler, ilâveler, ve saireler onlar günahdır, doğru değildir. Saçlarına saç ilave edip öyle hörgüç gibi kabartıp... Şimdi de bir ara böyle saç kabartma modası vardı. Kadınlar berbere gidiyorlardı saçları böyle kocaman oluyordu. Ben bu hadîs-i şerîfi hatırlıyordum

hep, deve hörgücü gibi kocaman. Aslında saçı o kadar değil ama özel taraklarla saç kabartılıyor kocaman oluyor. Bir de fıs fıs fıs bir şeyler sıktığı zaman öyle donup kalıyor, koca kafalı bir şey oluyor.

Böyle olmayacak tabii... Saçı ziynet olduğundan zaten göstermemesi lazım, güzelce örtmesi lazım! Saçına ilave yapmaması lazım. Fıtratı tağyir edecek şeyler caiz değil. Kimisi derisine böyle kurşun döktürüp, iğne ile böyle şey yapıp dövme ve saire filan yapıyor, tabii o da hilkati tağyir oluyor. Kimisi kestiriyor, kimisi taktırıyor bir şeyler yapıyor, bunların doğru olmadığını gösteren bir hadîs-i şerîf.

Kına olabilir, kadının kına yakmasına müsaade var ama ziynetlerini mahreminden başkasına göstermemek esastır. Tesettürü olacak, örtünecek, ziynetlerini saklamak ana fikri olacak.

“—İslâm kadınlığının ana fikri nedir?”

Dışarıda ziynetlerini gizlemek, örtmek, göstermemek.

“—Yabancı gayrimüslim kadınların, batılı kadınların şimdiki ana fikri ne?”

Olanca güzelliği olmadık ilaveler de yaparak göstermeye çalışmak. Teşhir, açıklık saçıklık, gösterme ve cezb etme ve ayak kaydırmak ve kendisine bend etme filan gibi şeylerdir. Kokularla, boyalarla ve sairelerle...

Bunlar tabii müslüman kadınına yakışmıyor, müslüman kadını Allah'ın kendisini sevmesine gayret edecek.

İbrahim ibn-i Edhem Hazretleri'nin hoşuma giden nasihatlerinden birisi var, cennet mekân Rh.A. Sözü var nasihatı var, sormuş birisi ona:

“—Bana bir nasihat et.” diye, baı nasihatlerde bulunmuş da bir nasihatında diyor ki:

إذا اشتغل الناس بتزيين الظاهر، فاشتغل أنت

بتزيين الباطن؛

(İze'ştegale'n-nâsü bi-tezyîni'z-zâhiri fe'ştegil ente bi-tezyîni'lbâtın) “İnsanlar dışlarını süslemekle meşgul iken, dışın sevdasına düşmüşken, dışı düzeltmeğe düşmüşken; sen gönlünü, içini süslemeye gayret et.”

“—Bâtınını süslemek nasıl olur, bâtının süsü nedir?”

Güzel ahlâktır, iyi niyetlerdir, güzel duygulardır.

“—Zâhirin süsü nedir?”

Elbisedir, boyadır ve sâiredir onun kıymeti yok.

Allah insanın zâhirine, suratına, sûretine bakmıyor; kalbine bakıyor. Kalbinin evsâfı güzel olunca beğeniyor. Onun için hanımların da, erkeklerin de zâhirlerinden ziyade kalbine, bâtınına himmet etmesi, Allah'ın seveceği bir kalp haline, gönül haline getirmesi; iç zenginliğine, iç güzelliğine sahip olmaya çalışması lazım.

Allah bizi onlara sahip eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
06. 12. 1992 - İskenderpaŐa Camii

Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak
ulaŐmak için tıcklayınız.

